

PROGRAM PROFILAKTYKI
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 2
IM. OBROŃCÓW WESTERPLATTE
W PRABUTACH

I. Założenia programu:

1. Profilaktyka rozumiana, jako zapobieganie występowaniu niepożądanych zjawisk, określanych jako przejawy patologii życia społecznego, jako system działań wzmacniających lub podtrzymujących różne dodatnie postawy społeczne uczniów w toku wychowania, realizowana jest podczas działalności edukacyjnej szkoły, w ramach godzin dydaktycznych, wychowawczych, apelach tematycznych, pogadanek, gazetek szkolnych, plakatów, udziału w konkursach o tematyce poświęconej profilaktyce i w postaci odrębnych zajęć o charakterze edukacyjno – profilaktycznym.
2. Tworzenie programu profilaktyki zostało poprzedzone diagnozą sytuacji problemowych, występujących w szkole (zespół wychowawczy, wychowawcy klas, pedagodzy, dyrekcja szkoły). Za największe zagrożenia dla naszych uczniów uznano:
 - agresja rówieśnicza (werbalna i fizyczna),
 - problem uzależnienia od nikotyny,
 - niewystarczająca kultura osobista uczniów,
 - wagary,
 - niewystarczająca motywacja uczniów do nauki,
 - nieumiejętne korzystanie z Internetu i telefonu komórkowego,
 - niedostateczne zainteresowanie rodziców/prawnych opiekunów problemami dzieci.
1. Wszelkie działania szkoły powinny być ukierunkowane w celu zminimalizowania negatywnych zachowań wśród społeczności szkolnej, a w szczególności:
 - aktywizacja i integracja uczniów przy realizacji wspólnych zamierzeń,

- rozwój aktywności uczniów poprzez udział w planowanych, organizowanych i przygotowanych apelach, imprezach klasowych i szkolnych, wycieczkach,
 - podejmowanie działań na rzecz środowiska szkolnego poprzez udział w pracach samorządu uczniowskiego, współorganizowanie imprez charytatywnych,
 - udział w konkursach, prezentowanie dorobku własnego na forum klasy i szkoły, środowiska lokalnego,
 - uczulanie na dostrzeganie potrzeb innych dzieci i osób dorosłych,
 - włączanie w miarę możliwości rodziców/prawnych opiekunów do realizacji celów wychowawczych,
 - rozwijanie zainteresowań uczniów i ich uzdolnień,
 - propagowanie zdrowego stylu życia w oparciu o sport i prawidłowe żywienie,
 - dalsze diagnozowanie potrzeb uczniów i wspieranie w działaniu na rzecz promocji zdrowia,
 - dalsze monitorowanie zachowania i przeciwdziałanie niekorzystnym zachowaniom uczniów w środowisku szkolnym i rodzinnym.
1. Podejmowane działania w ramach szkolnego programu profilaktyki dotyczą osób odpowiedzialnych za dzieci: rodziców, prawnych opiekunów, wychowawców, nauczycieli.
 2. Poszczególne elementy programu mogą ulegać ewaluacji w zależności od występujących zdarzeń, problemów, sytuacji trudnych i okoliczności.

II. Podstawa prawna:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, art.72.
2. Konwencja o Prawach Dziecka, art. 3, 19, 33.
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996r. Nr 67, poz. 329) z późniejszymi zmianami.

4. Rozporządzenie MENiS z dnia 31.01.2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (§2, ust.1, pkt1).
5. Rozporządzenie MEN z dnia 7.01.2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych.
6. Ustawa z dnia 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.
7. Ustawa z dnia 9. 11. 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych 9art. 3).
8. Ustawa z dnia 24.04.1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Roz. 2, art. 7.1).
9. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19.08.1994 r. (Roz. 1, art. 4.1.).
10. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26.10.1982 r.
11. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii.
12. Statut Szkoły Podstawowej nr 2 w Prabutach.

III. Cele główne programu:

1. W odniesieniu do ucznia: Wyrobienie umiejętności samodzielnego dokonywania wyboru zachowań właściwych dla zdrowia własnego i innych.
2. W odniesieniu do nauczyciela: Podniesienie jakości i skuteczności działań podejmowanych na rzecz zdrowia i działań mających na celu zapobieganie zachowaniom problemowym.
3. W odniesieniu do rodziców/prawnych opiekunów: Podniesienie poziomu umiejętności wychowawczych oraz stanu wiedzy z zakresu działań profilaktycznych.

IV. Cele szczegółowe programu profilaktyki:

1. Uczniowie:

- wdrażanie do przestrzegania zasad higieny i zdrowego stylu życia.

- rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji w sytuacjach ryzykownych (np. inicjacja alkoholowa, nikotynowa),
- ukazywanie destrukcyjnego wpływu nałogów na zdrowie człowieka,
- wyrabianie umiejętności właściwej organizacji czasu wolnego,
- kształtowanie poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo swoje i innych,
- kształtowanie umiejętności radzenia sobie ze stresem,
- wdrażanie do zrozumienia własnych pozytywnych i negatywnych emocji,
- nabycie umiejętności prawidłowego komunikowania się i unikania konfliktów,
- kształtowanie postaw asertywnych przy jednoczesnym poszanowaniu praw innych,
- ukazywanie wartości płynących z koleżeństwa i przyjaźni,
- kształtowanie zachowań zgodnych z zasadami i normami funkcjonującymi w szkole i w społeczeństwie,
- kształtowanie odpowiedzialności za własne czyny,
- kształtowanie umiejętności właściwego korzystania z Internetu i telefonu komórkowego.

2. Nauczyciele:

- szkolenia, kursy, warsztaty w zakresie uzależnień,
- zwiększenie umiejętności wychowawczych,
- znajomość aktów prawnych, regulaminów i procedur postępowania,
- rozpoznanie mocnych stron ucznia celem ich wzmocnienia,
- pomoc uczniom wykazującym trudności (nauka i zachowanie),
- organizowanie czasu wolnego uczniom (wycieczki, imprezy klasowe i szkolne, zajęcia dodatkowe, koła zainteresowań, zajęcia sportowe, przygotowania do udziału w konkursach),
- wypracowanie umiejętności radzenia sobie ze stresem oraz w sytuacjach konfliktowych,

- kształtowanie umiejętności udzielania pomocy i wsparcia rodzinom w sytuacjach trudnych,
- wyrabianie poczucia współodpowiedzialności za wychowanie dziecka.

3. Rodzice/prawni opiekunowie:

- edukacja z zakresu psychologii rozwojowej (np. potrzeby dziecka, nagrody i kary w procesie wychowania),
- poszerzenie wiedzy z zakresu zdrowego stylu życia, higieny, uzależnień, prawidłowego odżywiania,
- zapoznanie z sytuacjami ryzykownymi, w jakich mogą znaleźć się ich dzieci,
- kształtowanie poprawnej komunikacji w relacjach rodzic – dziecko, rodzic – nauczyciel,
- poprawa świadomości z zakresu odpowiedzialności za wychowanie swojego dziecka,
- edukacja z zakresu agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży,
- zaznajomienie się z aktami prawnymi, regulaminami i procedurami postępowania obowiązującymi w szkole,
- zaznajomienie się z instytucjami pomocowymi i formami pomocy z jakich można skorzystać w sytuacji trudnej i kryzysowej.

V. Adresaci programu profilaktyki:

1. Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 2 w Prabutach.
2. Wychowawcy i nauczyciele Szkoły Podstawowej nr 2 w Prabutach.
3. Rodzice, prawni opiekunowie uczniów Szkoły Podstawowej nr 2 w Prabutach.

VI. Monitoring i ewaluacja programu:

1. Okresowe, w zależności od potrzeb diagnozowanie wybranych obszarów zagrożeń.

2. Metody zbierania informacji, niezbędnych do diagnozy:
 - Bezpośrednie: obserwacja, analiza dokumentacji szkolnej, analiza osiągnięć uczniów, wywiady, rozmowy,
 - Pośrednie: ankiety, sondaże, wypracowania uczniów.
3. Ewaluacja programu pod kątem:
 - zgodność efektów programu z założonymi celami,
 - zgodność celów programu z potrzebami (adresaci programu),
 - zmniejszenie ilości zachowań ryzykownych i problemowych wśród uczniów Szkoły Podstawowej nr 2 w Prabutach,
 - zgodności wiedzy i umiejętności nabytych przez uczestników programu,
 - wzrostu kompetencji wychowawczych u nauczycieli, rodziców, prawnych opiekunów.
4. Opracowanie i prezentacja wyników badań na danym obszarze (np. okresowa ocena sytuacji wychowawczej szkoły, analiza zachowań ryzykownych, rozpoznanie przyczyn negatywnych zachowań, występujących wśród uczniów Szkoły Podstawowej nr 2 w Prabutach).

VII. Plan działań:

1. Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa na terenie szkoły.

Działania:

- dyżury nauczycieli na korytarzach, placach wokół szkoły, boisku,
- kontrola zachowań uczniów w toaletach,
- organizowanie spotkań edukacyjnych z pracownikami policji, na temat bezpiecznej drogi do i ze szkoły, odpowiedzialności za swoje zachowanie,
- stała współpraca z policją w celu poprawy bezpieczeństwa przy szkole i w drodze na wycieczki szkolne (kontrola pojazdów i trzeźwości kierowców),
- pogłębianie wiedzy uczniów na temat sytuacji zagrażających ich bezpieczeństwu w szkole, w drodze do i ze szkoły,

- przeprowadzanie lekcji wychowawczych, apeli edukacyjnych na temat bezpieczeństwa i zagrożeń (bezpieczne ferie, wakacje, zagrożenia petardami), umiejętności korzystania z Internetu i telefonu komórkowego,
- systematyczne przypominanie uczniom o obowiązujących w szkole regulaminach,
- organizowanie konkursy BRD,
- konsekwentne realizowanie obowiązujących procedur.

Osoby odpowiedzialne:

- dyrekcja,
- wszyscy nauczyciele,
- pracownicy administracji i obsługi,
- policjanci pracujący na terenie miasta i gminy Prabuty.

Przewidywane efekty:

- uczeń czuje się bezpieczny na terenie szkoły,
- uczeń zna rodzaje zagrożeń,
- uczeń potrafi bezpiecznie poruszać się po drodze,
- uczeń przewiduje skutki swoich działań, weryfikuje własne postępowanie,
- uczeń wie, jak zachować się, gdy jest zaczepiany przez nieznanym,
- uczeń umie zachować rozwagę w nawiązywaniu znajomości,
- uczeń umie bezpiecznie się bawić,
- uczeń wie, jak zachować się, kiedy jest sam w domu,
- uczeń zna zasady umiejętnego reagowania w sytuacjach zagrożenia i udzielania pierwszej pomocy,
- uczeń pamięta ważne numery telefonów (policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe),
- uczeń wie do kogo zwrócić się o pomoc w sytuacjach zagrożenia,
- uczeń zna zasady korzystania z Internetu i telefonu komórkowego,
- uczeń zna regulaminy szkolne i potrafi je stosować.

1. Dbanie o zdrowie i rozwój fizyczny:

Działania:

- realizowanie przez pielęgniarkę szkolną we współpracy z nauczycielami programów:
 - -„Profilaktyka próchnicy i jej zapobieganie.” Klasy I – VI fluoryzacje szczoteczkowe.
 - -„Udzielanie pierwszej pomocy”
 - -„Promocja zdrowego stylu życia: prawidłowe odżywianie, zapobieganie nałogom – nikotynizm, alkoholizm, narkomania”
 - „Wolność oddechu, zapobiegaj astmie”.
- pogadanki na godzinach wychowawczych, gazetki tematyczne, apele edukacyjne na temat zasad zdrowego stylu życia, szkodliwości i zagrożeń nikotyną i alkoholizmem,
- dostosowanie wielkości krzeseł i stolików do wysokości uczniów,
- prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych,
- utrwalanie zasad higieny przyrządzania i spożywania posiłków,
- realizacja programów: „Owoce w szkole” – klasy I – III, „Szkłanka mleka” – klasy I - VI
- zwracanie uwagi na prawidłową postawę uczniów w czasie zajęć lekcyjnych,
- przybliżenie uczniom i rodzicom zagadnień związanych z problematyką zdrowego odżywiania, higieny, udziału w zajęciach sportowych, profilaktyce ochrony zębów i przeciwdziałania wczesnym inicjacom nikotynowym, alkoholowym.

Osoby odpowiedzialne:

- pielęgniarka szkolna,
- wychowawcy klas,
- pedagodzy,
- nauczyciele wychowania fizycznego, przyrody.

Przewidywane efekty:

- uczeń, nauczyciel i rodzic/prawny opiekun posiadają wiedzę na temat wad postawy, wiedzą jak prawidłowo przygotować miejsce do pracy ucznia,
- wszyscy nauczyciele Szkoły Podstawowej nr 2 w Prabutach dbają o prawidłowy rozwój fizyczny uczniów,
- uczniowie utrzymują właściwą higienę osobistą,
- uczeń pamięta o higienie jamy ustnej, regularnie myje zęby,
- uczeń aktywnie wypoczywa na świeżym powietrzu,
- uczeń przyjmuje właściwą postawę podczas siedzenia,
- uczeń zna zagrożenia uzależnieniem od nikotyny i alkoholu,
- uczeń zna zasady prawidłowego odżywiania i stosuje się do tych zasad,
- uczeń potrafi rozplanować dzień – uwzględnia czas na naukę i wypoczynek,
- uczeń samodzielnie organizuje zabawy ruchowe,
- uczeń czas wolny wykorzystuje na rozwijanie zainteresowań i uzdolnień własnych.

2. Udzielanie uczniom pomocy w celu odniesienia sukcesów na miarę ich możliwości:

Działania:

- zapewnienie pomocy w nauce (np. zajęcia wyrównawcze, przygotowujące do sprawdzianu kompetencji),
- stworzenie uczniom możliwości uczestniczenia w zajęciach kół zainteresowań, zajęciach sportowych,
- organizowanie pomocy koleżeńskiej,
- informowanie rodziców o rodzajach i formach pomocy proponowanej przez szkołę i instytucjach wspierających szkołę,
- opiniowanie uczniów na potrzeby poradni pedagogicznych, sądu rodzinnego,
- objęcie opieką pedagoga uczniów dysfunkcyjnych,
- tematyka godzin wychowawczych poświęcona stylom uczenia się, technik zapamiętywania i utrwalania wiadomości i umiejętności.

Osoby odpowiedzialne:

- pedagodzy,
- wychowawcy klas,
- nauczyciele prowadzący zajęcia,
- nauczyciel przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie,
- dyżurny psycholog,
- rodzice/prawni opiekunowie.

Przewidywane efekty:

- uczeń pogłębia wiedzę uczestnicząc w dodatkowych zajęciach na terenie szkoły,
- uczeń usprawnia funkcje na zajęciach wyrównawczych i specjalistycznych,
- uczeń uczy się funkcjonowania społecznego,
- uczeń systematycznie realizuje obowiązek szkolny,
- uczeń osiąga sukcesy na miarę swoich możliwości i uzdolnień,
- uczeń zna i stosuje w praktyce efektywne style uczenia się i przyswajania wiedzy i umiejętności,
- uczeń pomaga swoim koleżankom, kolegom w nauce,
- uczeń wie, gdzie szukać pomocy w sytuacjach trudnych i problemowych na terenie szkoły,
- rodzice/prawni opiekunowie wiedzą o instytucjach wspomagających proces wychowania i edukacji swoich dzieci.

3. Zapobieganie przemocy i agresji wśród uczniów Szkoły Podstawowej nr 2 w Prabutach:**Działania:**

- prowadzenie zajęć pomagających w zdobywaniu umiejętności komunikowania się,

- wychowawca prowadzi zajęcia i działania integrujące zespół klasowy (tematyka godzin wychowawczych, wycieczki klasowe, przygotowywanie uroczystości klasowych i szkolnych),
- diagnozowanie sytuacji edukacyjnej i wychowawczej uczniów,
- nauka konstruktywnego rozwiązywania konfliktów (zajęcia z pedagogiem, psychologiem dyżurującym w szkole),
- uczenie się asertywnych postaw w kontaktach międzyludzkich,
- kształtowanie postaw odpowiedzialności za swoje słowa i czyny,
- kształtowanie kultury osobistej i właściwego słownictwa,
- przestrzeganie szkolnych regulaminów w sytuacjach zagrożenia,
- spotkania i pogadanki z udziałem przedstawicieli policji,
- zaznajomienie uczniów z Konwencją Praw Dziecka,
- współpraca z Sądem Rodzinnym, kuratorami sądowymi, policją, Poradnią Pedagogiczno Psychologiczną,
- realizacja programów: „Spotkanie z Leonem”, „Spójrz inaczej na agresję”, „Bezpieczna droga do szkoły”.

Osoby odpowiedzialne:

- wychowawcy klas,
- pedagodzy,
- nauczyciele przedmiotu,
- dyżurny psycholog,
- pracownicy policji.

Przewidywane efekty:

- na terenie Szkoły Podstawowej nr 2 w Prabutach zmniejsza się ilość przypadków występowania agresji wśród uczniów i innych zjawisk, zagrażających bezpieczeństwu,
- uczeń jest kulturalny, nie używa wulgarnych i obraźliwych słów,
- uczeń przejawia szacunek do koleżanek, kolegów i osób dorosłych,
- uczeń jest świadomy konsekwencji swoich czynów,

- uczeń nie ulega pochopnie presji rówieśników, zachowuje autonomię,
- uczeń stara się konflikty rozwiązywać rzeczowo, nieinwazyjnie, dąży do porozumienia,
- uczeń bezinteresownie oraz na miarę swoich możliwości pomaga innym koleżankom, kolegom,
- uczeń zna swoje prawa oraz obowiązki,
- uczeń na terenie szkoły dostosowuje się do przyjętych regulaminów.

4. Uświadomienie uczniom zagrożeń dla zdrowia i życia:

Działania:

- profilaktyka działań zmierzająca do opóźnienia inicjacji nikotynowej i alkoholowej,
- utrwalenie zachowań asertywnych,
- uświadamianie uczniom konieczności dbania o zdrowie fizyczne i psychiczne,
- ukazanie uczniom rodzajów zagrożeń, uświadamianie przyczyn i skutków wynikających z nieodpowiedniego zachowania,
- uczeń potrafi udzielić pomocy przedmedycznej w nagłych wypadkach,
- uczniowie biorą udział w konkursach o tematyce profilaktycznej na terenie szkoły, gminy, powiatu.

Osoby odpowiedzialne:

- wychowawcy klas,
- pielęgniarka szkolna,
- nauczyciele przedmiotu,
- pedagodzy.

Przewidywane efekty:

- uczeń zna negatywny wpływ nikotyny na organizm człowieka – palenie czynne i bierne,

- uczeń jest świadomy zagrożeń, związanych ze spożywaniem alkoholu i środków odurzających,
- uczeń potrafi bezpiecznie poruszać się po drodze,
- uczeń przewiduje skutki swoich działań, weryfikuje własne zachowania,
- uczeń wie, jak zachować się w kontaktach z osobami nieznanymi,
- uczeń zachowuje rozwagę w nawiązywaniu znajomości, w tym znajomości przez Internet,
- uczeń potrafi udzielić pomocy w sytuacji zagrożenia (uczniowie po kursie pierwszej pomocy),
- uczeń zna zagrożenia cywilizacyjne oraz sposoby zapobiegania degradacji środowiska naturalnego,
- uczniowie przygotowujący i biorący udział w konkursach o tematyce profilaktyki podnoszą poziom wiedzy i umiejętności własnych.

VIII. Postanowienia końcowe:

1. Szkolny program profilaktyki jest integralną częścią programu wychowawczego, wchodzi w skład dokumentacji regulującej życie społeczności Szkoły Podstawowej nr 2 w Prabutach.
2. Na każdym etapie stosowania i wdrażania programu przewiduje się ewaluację do zaistniałych sytuacji i okoliczności.
3. W czasie pracy z uczniami wykorzystuje się następujące programy:
 - „Spotkanie z Leonem”, „Spójrz inaczej na agresję”, „Wolność oddechu, zapobiegaj astmie”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Owoce w szkole”, „Szlanka mleka”.
4. Program profilaktyki powinien być realizowany przez wszystkich nauczycieli pracujących w Szkole Podstawowej nr 2 w Prabutach w czasie:
 - zajęć edukacyjnych,
 - realizacji tematyki godzin wychowawczych,
 - imprez i uroczystości klasowych i szkolnych,
 - przerw,
 - zajęć pozalekcyjnych,

- wspólnych wycieczek i wyjazdów klasowych i szkolnych.

Uchwałą rady pedagogicznej z dnia 7. 12. 2010 r. przyjęto do realizacji.